

ran i el comerç i la indústria que aquest fet genera; el mal repartiment de la terra, més concentrada aquí que a la resta d'Espanya llevat d'Andalusia, i la proximitat de França, fet geogràfic decisiu.

Aquest és, doncs, l'Empordà vist de bell nou i vist, potser, d'una altra manera. Mai no acabarem de descobrir del tot aquesta terra insondable, però reflexions com les d'Ernest Lluch ens hi ajuden.

Pere Lloberas, historiador i ciutadà

Als noranta anys ha mort, a la Bisbal, un home que semblava destinat a sobreviure totes les èpoques i totes les experiències. Pere Lloberas, bon escriptor, historiador precís i ciutadà exemplar, primer alcalde bisbalenc de la segona República, ha rendit finalment l'obligat tribut a la mort, però deixa darrera seu una estela d'obres cabdals i una trajectòria pública de fidelitat, de coherència i de transparència.

L'any 1959, en ple desert cultural de la dictadura, Pere Lloberas va sorprendre tothom amb la publicació de l'obra *La Bisbal en la història i el record* que, en una segona edició definitiva, es titularia *La Bisbal. El poble. Els senyors. Els menestrals*: un llibre que traspua, paral·lelament a l'objectivitat del cronista, el lirisme subtil de l'enamorat fins a erigir-se en un model admirable de monografia local (ara que en proliferen tantes, valdria la pena que llurs autors aprenguessin una mica dels mestres que hem tingut). Deu anys més tard vindria *Un segle de vida bisbalenca*, anàlisi exhaustiva d'una centúria pròdiga en esdeveniments decisius. Fins aquí volia arribar l'autor, sense entrar en el relat de l'època contemporània, per por de no tractar-la amb prou imparcialitat. Sort que, finalment, algú el va convèncer i es va decidir a escriure *La Bisbal, anys enrera (1900-1939)*, crònica d'un temps directament viscut, escrita amb la calidesa de l'accent personal. A destacar, però, la contenció dels seus judicis sobre la pròpia actuació pública, sobre els anys de la guerra i sobre els primers mesos de la postguerra. Si no ens haguessin afusellat vilment Carles Rahola, els gironins hauríem pogut disposar, sens dubte, d'una crònica semblant. Perquè hi ha un cert paral·lelisme entre Rahola i Lloberas: són dues persones que s'assemblen per la seva mirada ètica, per la seva fidelitat cívica, per la seva reconeguda autoritat moral. I per la serena actitud —digna dels clàssics— que saben adoptar en la contemplació i la narració dels fets que han succeït al seu voltant.

El futur de Duran Farell

El senyor Pere Duran Farell va assolir una certa notorietat entre els gironins allà pels anys cinquanta i seixanta, com a màxim dirigent d'Hi-droelèctrica de Catalunya, empresa responsable de la construcció de la presa de Susqueda. En els moments més forts de la campanya contra l'embassament, Duran Farell va prometre que es bastiria la seva residència al peu del pantà, prop de la polèmica paret de clova d'ou; promesa que òbviament no va complir. L'any 1959, l'enginyer de la Diputació Benito Izquierdo, capdavanter de l'ofensiva antipresa, li va adreçar una carta apocalíptica i el va qualificar de "técnico empachado de integrales".

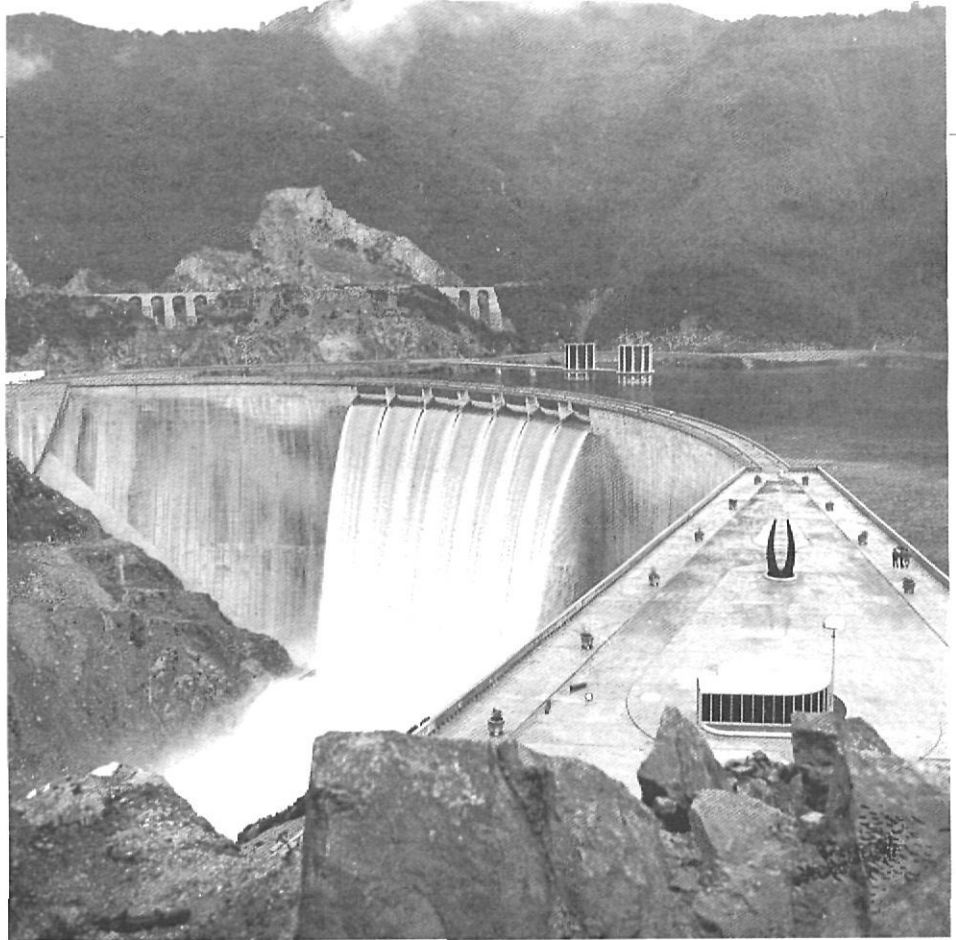
Han passat molts anys, ha caigut molta aigua per la presa de Susqueda, el senyor Duran ha anat acumulant molts càrrecs, simultanis i successius, i ara sembla haver arribat a un estadi superior més enllà del bé i del mal. Amb aquest bagatge ha tornat a Girona i ha pronunciat a la Cambra de Comerç una conferència (que després ha repetit quasi literalment al Col·legi d'Enginyers de Barcelona) en la qual ha confesat allò que ell ano-

El president Macià,
amb l'alcalde
Lloberas, al balcó de
l'ajuntament de la
Bisbal, l'any 1931.

Pere Duran Farell, de
les integrals a
l'intangible.

Susqueda: ha caigut molta aigua.

mena “l’intangible” com a pas cap a una nova societat on el valor home prevalgui sobre tot.

Segons Duran Farell, estem vivint un autèntic canvi de civilització: l’home, alliberat de moltes servituds per les tècniques electròniques, tindrà cada vegada més temps per imaginar, per crear i per pensar. Així, diu, “el món serà cada vegada més, no una continuïtat lineal amb el passat, sinó una ruptura creativa permanent”.

El tècnic de les integrals es mostra ara molt crític davant les noves tecnologies. La microelectrònica té una cara dolenta, perquè a curt o mig termini porta a l’atur estructural. La informàtica tampoc no es pot sacralitzar, “perquè les dades de l’ordinador són només el fruit del que hi hem pogut introduir, i en aquest procés no hi ha hagut lloc per al component intangible i fonamental de l’home; no hi han cabut ni la creativitat, ni l’atzar, ni els sentiments, ni els efectes, ni l’anarquia del dubte, ni la llibertat”.

Aquest és el missatge de Duran Farell: l’home, ajudat per la tècnica, s’ha de saber mantenir com a mesura de totes les coses, i el creixement enorme de la tecnologia i de la ciència ha de ser moderat per l’ètica i per l’energia moral. “Jo crec — afirma — que l’home del futur està predestinat a ser bo, conscient i responsable, i a ennoblir el seu comportament. I crec que això no és una afirmació ingènua, perquè el futur té un risc tan formidable que, si l’home no té pas la solidaritat i els valors morals mobilitzats en primera línia, no hi haurà futur per a ningú”.

Amb la seva enlluernadora utopia, Duran Farell es situa a les antípodes d’aquell antic empatx d’integrals. Només ens cal esperar que la presa de Susqueda no tingui res a veure amb aquest risc del futur.

El calaix dels dies

No hi ha res més fugaç que les pàgines dels diaris, que neixen a l’hora d’esmorzar i al migdia ja són vells. Però en el moment de morir, si passen als prestatges de les hemeroteques, els diaris comencen una nova

“Gazeta de Gerona” (1787), primer periòdic de la ciutat.